

Úgy készül, mint a Luca széke...

Szerencsés vagyok. Tegnap ismét részt vehettem a Villő énekegyüttes adventi koncertjén a Szent István körút egyik emeleti lakásában. Lenn dübörgött az ezüstvasárnap forgalom, itt fenn pedig a legújabb gyűjtésekből válogatva az együttes négy tagja és egy népzeneész egy másik világot varázsolt elénk. A várakozás, a türelmes szálláskeresés és a megszületés emlékeztető misztériumjátékát. Utána egy ismerősöm megkérdezte, hogy vajon mit mond ez a szöveg és stílus a mai fiataloknak. Azt válaszoltam, hogy valószínűleg semmit, de a dalok és szöveg mögötti csend bizonyára megérinti azt, aki eljön ide, meghallja és befogadja, vagyis előzőleg felkészült. Mire is? Valami magasabb megszületésének a várására önmagán belül, majd rajta keresztül a világban, körülötte. És erre a várakozó álláspontra – hiszen „megcsinálni” ezt az állapotot nem lehet – alkalmassá kell válni. Aztán jött is néhány fiatal, és eljátszottak egy vidám, hangulatos és mégis nagyon mély pásztorjátékot erről a várakozásról, csodabefogadásról – itt, a Szent István körút egyik emeleti lakásában.

Az ezt megelőző héten egy közösségben Farkasinszky Tibor, ősi magyar hagyomány- és valláskutató mesélt a *magyar őshagyományban* szereplő Luca, Lu-za jelentéséről, aminek látszólag semmi köze a *katolikus hagyományhoz* és a *néphagyományhoz*. Látszólag, írom, mert bár mindegyik tiltakozik a másik kettővel való bármilyen kapcsolat ellen, valaminek kell ott lennie. Farkasinszky kutatásai szerint Luza a tél isteneinek egyike volt. Dúsa, belsőségessé, gazdaggá tevő, növelő, sokasító isten, aki az ember (férfi/asszony) és az apróállatok (például ludak) fénye, ragyogása, világossága volt. Részletesen elemezte az ősi magyar hagyomány alapvetően égi jelenségekhez és jelekhez, döntően a Tejútnak az asztrológiától eltérő képeihez kapcsolódó szemléletét, amely szemlélet aztán a mai napig olyan apró jelekben

maradt fenn például, mint a székellykapu boltozata, a nap és hold szimbóluma, a griffmadár jelkép-rendszere, a Miska-kancsó jelentésének eredeti, a magyarral rokon sumér nyelvi értelmezése.

A katolikus hagyomány 5-6. századi legendás szenvedéstörténetei szerint Lúcia Siracusa városának egyik legelőkelőbb családjából származott. Egy alkalommal elkísérte beteg édesanyját a mintegy negyven mérföldnyire lévő Cataniába, Szent Ágota sírjához, hogy gyógyulását kérjék. Miután az édesanya meggyógyult, Lúciának volt egy álma: Ágota jelent meg neki, és mint a hűgát megkérdezte, hogy miért az idegenben lévő sírnál keresitek a gyógyulást, holott Lúcia a saját hitével is meggyógyíthatta volna anyját... Útjukon hazafelé pedig Lúcia megkapta az engedélyt anyjától, hogy ne kelljen férjhez mennie, s amit hozományként birtokol, azaz tetszése szerint bánhat. „A menyasszonyod talált egy igen értékes kincset, amelyet meg akar szerezni magának” – mondta Lúcia nevelője a vőlegénynek. „Most eladja mindenét, hogy azt megvehesse.” Az ifjúnak azonban megdöbbenve kellett rájönnie, hogy Lúcia csak a szegényekkel törődik, szó sincs semmiféle olyan kincsről, amire ő gondolt. Kiderült, hogy a menyasszonya keresztény, erre bosszúból följelentette Paschasius bírónál. A bíró ráparancsolt Lúciára, hogy áldozzon az isteneknek. Mikor a lány ezt megtagadta, a bíró megfenyegette, hogy nyilvánosházba zárattja. Lúcia rettenthetetlenül így válaszolt: „Ezzel nem tudod beszennyezni a testet, mert az csak úgy lesz tisztátalan, ha az akarat beleegyezik. Ezért még ha erőszakkal elveszed is testem tisztaságát, akaratomat nem tudod rávenni erre. Mire vársz? Testem kész a kínra!”

Az erre a napra vonatkozó sok népi hagyomány közül az egyik szerint Luca széke ötlábú, tizenegyféle fából készül, és minden nap csak egy darabján szabad dolgozni. Szög nem használható hozzá. Az éjféli

misére készül el. Aki készítette, ekkor köpenye alatt becsempészi a templomba, majd Úrfelmutatáskor rááll, és meglátja az ördögöket és boszorkányokat – mondja a néphagyomány. Ezt követően sürgősen pucolnia kell, mert a boszorkányok felfedezik azt, aki meglátja őket, és el akarják pusztítani. A hagyomány szerint a legényeknek mákot kell maguk után elszórniuk, aminek a boszorkányok nem tudnak ellenállni, és amíg felszedegetik, ők hazazérnek, és elégetik a széket. Eddig az egyik néphagyomány.

Ami megfogott és el sem engedett, az volt, hogy az évezredek átívelő hagyományok között hogyan lehet ekkora ellentmondás. Mindhárom felfogás képviselői megtagadják a másik kettőt. Mindhárom felfogás gyakorlóinak alig van fogalmuk a másik kettő jelentéséről – vagyis arról, amiről azok beszélnek. Egyáltalán van-e valami közös bennük, hiszen az emberek látszólag nem változtak ez alatt a néhány évezred alatt. Vagy ha változott is a szemléletük, világlátásuk, lehet-e találni egy olyan fonalat, amely szükségképpen össze kellene, hogy kösse ezeket a szemléleteket – egyszerű, természetes, az ember igaz természetének megfelelő módon. És akkor megláttam valamit, ami meglepett. Ez a fonál nem lehet más, csak az ember a maga valóságában: önmagában és a világgal való kapcsolatában.

Az *ősi magyar hagyomány* értelmezése szerint – amely hagyomány messze a Kárpát-medencei kort megelőzően alakult ki, és hogy úgy mondjam, hozott anyagként szerepelt őseink szemléletében – az embert (állatot) növelő fény, világosság (Luca, Lux, Lu-za) felülről, a csillagok jelképein át, a Nap és Hold jelképén át jut el hozzánk. Valahonnan, ami sokkal nagyobb az embernél, s aminek a megismerése lehetetlen, és csak ennek a nagyságnak az imádata lehetséges, a természet jelenségei és tárgyai által közvetített törvényeken keresztül –

ahogy azt Farkasinszky Tibor ismertette velünk.

A *katolikus hagyomány* szerint az embert növelő fény és világosság (Isten szeretete) a szent emberek közvetítésével jut el hozzánk. Annak ellenére van így a vallási hagyományban, hogy a történet szentje felhívja a figyelmünket: ne az ő sírjaiknál keressük a gyógyulást hozó erőt, hanem önmagunkban. A „hozomány”, ha már összegyűlt, szabadon felhasználható, és csak az akaraton múlik, hogy mire használjuk. A test akár már oda is adható, hiszen – ha kialakul – az akarat a lényeges.

A *népi hagyomány* szerint pedig a valóság (ördögök és boszorkák, vagyis a szétszóró, lehúzó erők) meglátása akkor jön el, ha elkészült egy tárgy, amire már képes felállni az, aki készítette. Ekkor a tárgy segítségével, felhasználásával nyilvánvalóvá válik a világosság, az igazság, és ami a fényüknél látszik: a valóság.

Vagyis a növelő, a világosító születése ezen a jeles napon, amiről a téli napforduló a világnak ezen a táján olyan régóta beszél, *mindhárom szemléletben fentről jön*, az embernél magasabbról. Az elsóban, az őshagyományban éjszakánként, a csendben és sötétségben, a nyugalomban az égbolton látszik, és emlékeztet nagyságára és hatására, a törvényeire. Ez az *emlékezés növel*. A másodikban, a katolikus szemléletben elődeinken keresztül örököljük a meglátását, de ott lehet bennünk is, ha képes megszületni. E szerint az ősök tisztelete és a kialakuló *akarat növel*. A harmadik, a népi hagyomány szerint pedig egy emlékeztető tárgyon dolgozva jut el a készítője arra a képességre, hogy közvetlenül be tudja fogadni a felülről jövőt, a látást, a valóság és igazság látását. Itt a titokban végzett, aprólékos *munka növel*. Tehát összegezve: a világosító, az igazság felülről jön. Kezdetekben messziről és mások, kiemelték közvetítésével, majd egyre közelebb jön, és aztán már itt is van. A kis siracusai lány vagy bármely kis legény elérheti, ha megszületik benne. Itt van a szemünk előtt, gyakorlatokat végzünk (jócselekedetek, tárgyak elkészítése), mégsem látunk. Valami még mindig hiányzik.

És akkor beugrott, hogy ismerem *egy régi tanítást*, amely Platónnál vagy már Püthagorasznál is szerepelt, és már ők is valahonnan a szkí-

ta vagy kaldeus hagyományból vették. Eszerint az emberi testnek öt központja, funkciója van, amelyek egymással összefüggnek, de nagyon különböző minőségűek, és csak az összhangjuk biztosítja a készülést, a test emberhez méltó működését. Ezek: az ösztönközpont, a szexközpont, a mozgásközpont, az érzelmi központ és a gondolati központ. Működésük és működési sebességük – mondja a hagyomány – igen nagy eltéréseket mutat, és a szokásos működésük koordinálását egy egyszerű, de nem az ember valódi természetének megfelelő szerkezet végzi. Ez a fajta működés elegendő ahhoz, hogy a természet igényelte életfunkciókat (anyagok átalakítása, fizikai kifejlődés, szaporodás, működés) ellássa, de megakadályoz minden ennél emberibb megnyilvánulást. Az igazán emberi megjelenése – ami minden emberi szervezetben „hozományként” adott – csak akkor lehetséges, mondja a hagyomány, ha ez az öt alsó központ összehangoltan működik. Ez a magasabb hangoltság viszont nem igénye a természetnek, számára elegendő a lét fenntartása. A kozmosznak – vagyis a rendnek – azonban olyan igénye van az emberi lény megalkotásával, ami ennél többet kíván. Ennek teljesüléséhez folyamatosan megad minden szükségességet. Ám a tanítás azt is elmondja, hogy ezt az energiát a helytelenül megalapozott emberi létezés során folyamatosan elherdáljuk. Ha azonban egy „munka” eredményeként összegyűlik valakiben, akkor megjelenhet, felléphet az az igazi „intéző” – a tanítás két felső (érzelmi és gondolati) központnak nevezi –, aki már ennek a kozmikus igénynek a szükségét is látja, és ehhez igazítja az ember, az ezáltal már emberibbé vált ember működését. Ez a munka pedig a belső tisztítás munkája, amely lassan megnyitja felfelé az embert.

Nahát! – mondtam, és összecsaptam a kezemet, ahogy az a kislány tette annak idején a dobogókői kilátóban, amikor meglátta a hatalmas szivárványt a Szókeforrás völgye felett. Hát mégis van fonál? És milyen ismerős is.

Ahhoz, hogy egyáltalán érzékelteni tudjam a fonalat – ha még nem látszana –, megpróbálom az imént említett régi tanítás alapján mindhárom hagyományban bemutatni.

Az első, az *ősi magyar hagyomány* fényhozója, gazdaggá tevője,

növelője, Lu-za ott volt a szemünk előtt minden éjjel, amikor aludtunk. Ott volt minden társával együtt (pl. Nimród, avagy Orion és a Csodaszarvas, avagy Cassiopeia), amelyeknek ugyancsak nagy szerep jutott az ősi hagyományban. Észrevétlenül hatott. A sámánok, mágusok és táltosok közvetítették, akik láttak sötétben is, és világosan is. Bármikor láthatta azonban bárki, aki este kinyitotta a szemét, és felémelte a fejét. Lu-za oda volt írva az égre. Látni lehetett. Ma is lehet. Cygnus-nak nevezi a tudomány, vagyis Hattyúnak (lúdnak), avagy Északi Keresztnek. Az egyszerű embernek nem kellett látnia. Hinnie kellett a táltosban, és az meggyógyította, tanította, vezette, növelte. Vagyis az ember, az igazi, teljes ember a közvetítő, a táltos volt. A többi ember a kozmikus tárgy, a Luca széke szerepét töltötte be, amin a táltos állt, és így látott.

A *keresztény korban* – egy rövid időszaktól eltekintve, amikor Jézus fellépett, és még néhány évtizedig – ez a régi szemlélet megmaradt, illetve visszaállt, hiszen sok ezer éves szemléletről volt szó. A táltosból pap lett, és ő töltötte be ezt a szerepet. Elrejtve, például a szentek élete és tanítása alapján azonban továbbadódott ennek a különös tanítónak a tanítása, aki mást mondott, mint a táltosok: „Miért az idegenben lévő sírnál kerestétek a gyógyulást, ha egyszer saját hitetteddel is meggyógyíthatad volna anyádat?” – mondja a szenten keresztül a kislánynak. Vagyis a régi tanítás alapján: ha a hozományként birtokoltról lemond az ember, ha felajánlja azt, akkor „tetszése szerint bánhat vele” (mintegy ráállhat), akkor megjelenhet benne a valódi látó, növelő, fejlesztő, gazdaggá tevő. Nem a csillagos égen, nem a táltosban és a papban, hanem benne önmagában.

A *népi hagyományban* a legvilágosabb ez a kép. Szinte szó szerint megegyezik a régi tanítással. Az öt különböző fából készült láb és még további sok, ugyancsak más-más fából készült összekötő elemet – a koordinálatlan, zabolátlan vagy alacsony szinten együttműködő központokat és azok kapcsolatait, amiket a szokásos érzelmek és az általuk kiváltott asszociatív gondolatáramlatok, vagyis a személyiség, az ego irányít – lassan, naponta egyet-egyet elkészítve (azaz mindegyik funkciót mélyen megismerve) összhangba lehet hozni (a figyelem

szándékos, aprólékos munkájával), és ez teszi lehetővé a közben kialakult valódi látó fellépését (a gyógyítóét, a növelőét, a tanítás két felső központját) – a lelkiismeretét, mondhatnánk katolikus nyelvezettel –, mégpedig nem akármikor, hanem akkor, amikor a világosság- és szeretethozót összeszedett állapotban, a legmélyebb sötétség idején ünnepeljük. Az külön érdekesség, hogy a hagyomány azt mondja: szög nem használható hozzá. Vagyis – számomra ez azt jelenti –, hogy nem lehet semmi ember által készített hozzáadni. Minden hozzávaló természetből fogva adott hozzá. Itt van – mondhatnánk. Használni kell, és akkor lehetővé válik a megjelenése és működése.

No, de miért kell így elrejtteni? – kérdeztem magamat. Hiszen olyan világos az alapvető és ezért magasabb emberi kötelesség, hogy jónak kell lenni! Hát csak azért, mert magától nem megy. A lét- és fajfenntartás erői, amelyek működésük segítésére létrehozták az egót (a népi hagyományban az ördögök és boszorkák), nagyságrendekkel erősebbek, mint a misztikus csillagos ég, a szentek élete vagy az önmagunkon (például közösségben) végzett aprólékos munka vonzereje. Ezt reprezentálja a népi hagyományban a szék elégetése. Nem maradhat meg, mert a „boszorkányok” rávetik magukat a megalko-

tóra, ha nála találják. A következő évben titokban (minden nap) újra kell alkotnia, és még rá kell vennie két-három fiatal is a Luca székekészítés hagyományának folytatására.

No, de miért készül ilyen lassan? – kérdeztem tovább. A javasolt munka „olyan, mint apró halakból ételt készíteni” – mondja a kínai hagyomány. Egyenként meg kell ismerni a fákat (az ember funkcióit és azok működését): keménységüket, faraghatóságukat, szívósságukat, ellenállásukat. Majd a szükséges szerszámokat (türelem, figyelem, bizalom) is meg kell tanulni használni, és még az idővel is gazdálkodni kell. Ismerem olyat, akinél ez évtizedek óta tart, és ki tudja, elkészül-e vele valaha. Végül jön az elemek összehangolása (ami még egy háromlábú szék esetében sem egyszerű). És legvégül rá kell venni őket, hogy elviseljék maguk felett, magukon a „gazdát”, hogy az rájuk álljon! Ez a legnehezebb. Lelkesedni lehet. Neki is lehet veselkedni. De elkészíteni, majd felajánlani, odaadni, elfogadni, hogy alul maradjon, és nem ő lesz, aki lát – az más kérdés.

Nem láttam, de állítólag a székesfehérvári múzeumban van egy Luca széke. Egy lelkes plébános kobozta el egy váli fiattaltól valamikor a múlt évezredben. Pedig a szabály úgy szól, hogy el kell égetni, mert bajt

hoz. Talán a fiatalember megértett belőle valamit, amikor készítette. A plébános azonban semmit sem tudott erről. Az már más kérdés, hogy Jézus „mit tanított” a Luca székeről. Ő sem nyíltan tanított mindent, ő is magával vitt sok mindent, az ő tanítása sem gyorstalpaló volt, az ő tanítása is tartalmaz sok mindent a csillagos égtől a hagyományokon át a személyes viselkedésszabályokig. Szerencsére léteznek az ősmagyar vallás kutatói, vannak olyanok, akik a szentek életét kutatják, és olyanok is, akik a népi hagyományokat őrzik és fejtik meg. És vannak gyakorló csillagfejtők (látók), a szentek életét ma köztünk gyakorlók (adók, szolgálók) és gyakorló Luca széke-készítők (építők), akikben összegyűlik a valódi emberhez méltó és szükséges mennyiségű anyag. A világ ebből semmit sem lát. Akik mégis meglátják, ellene vannak és pusztulásukat akarják, akik pedig követik, ellene vannak a másként követőknek. Ezért marad rejtve. Ezért hat rejtve. Az „ördögök és boszorkák” miatt. Azonban sok ezer éve létezik. És hat. Újra és újra elő kell venni, és el kell kezdeni létrehozni, hogy aztán újra elpusztuljon. Valami így igényli. És valakik mindig meghallják halk hívását, még a leg-sötétebb napon is. Áldás rájuk, és köszönet nekik! Ők az elrejtett, de el nem vezett fonál fenntartói.

Farkas István

